

دیباچه

با شماره‌ای جدید از فصلنامه قند پارسی در خدمت ادب دوستان هستیم. شبه قاره هند قرن‌ها پذیرای زبان و ادب فارسی و مهد پرورش ادیبان و شاعران فارسی بوده ولی متأسفانه تاریخ ادبیات فارسی در شبه قاره هند چنان که باید و شاید مورد تحقیق و پژوهش قرار نگرفته است و وضعیت زبان و ادب فارسی و احوال و آثار شاعران و ادیبان این زبان نیازمند بررسی و تدقیق بیشتر است. ویژه‌نامه‌های «حزین لاهیجی و بنارس»، «کشمیر و میر سید علی همدانی» و «ادبیات فارسی در دکن» با همین هدف از سوی مرکز تحقیقات فارسی رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران چاپ و منتشر شده است.

در همین راستا و در کوششی جدید، این شماره از فصلنامه قند پارسی به زبان و ادبیات فارسی در بنگاله اختصاص داده شده است. بنگاله شرقی‌ترین پناه‌گاه و مامن زبان و ادب فارسی در شبه‌قاره است. این مجموعه شامل یک مقاله از دکتر آر.ام. چوپرا و پانزده مقاله از دکتر محمد امین عامر است. در مقاله اول به طور مختصر به تاریخچه زبان فارسی در سرزمین بنگاله و در مقالات دکتر محمد امین عامر به زندگی و آثار ادیبان و شاعرانی چون نواب قلی خان، احمد علی اصفهانی، عبیدی سهروردی، فتح علی ویسی، عبدالغفور نسّاخ، عبدالرؤف وحید، سید محمود آزاد، رضا علی وحشت، دکتر محمد اسحاق، پروفیسور هیرالال چوپرا، پروفیسور مجیب‌الرحمن، عطا کریم برق، پروفیسور صابر خان، مولانا معصومی و پروفیسور محمد امین پرداخته شده که همگی از پیشکسوتان و مروجان زبان و ادب فارسی در بنگاله و شاعر و صاحب دیوان هستند.

دکتر «محمد امین عامر» فرزند «محمد ابراهیم»، در سال ۱۹۵۰م، در شهر «هوره» در ایالت «بنگال غربی» متولد شد. در سال ۱۹۷۹م، مدرک لیسانس و در سال ۱۹۸۳ و

۱۹۸۶م مدرک فوق لیسانس در رشته‌های زبان و ادبیات فارسی و اردو دریافت نمود. وی در سال ۱۹۹۶م، با ارایه رساله‌ی «عادل خان رازی: مورخ و شاعر» به راهنمایی دکتر «ام. فیروز» موفق به اخذ مدرک دکتری در رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی شد. وی در زمان تحصیل از محضر اساتیدی همچون مرحوم دکتر «هاشم آفاقی»، مرحوم پروفیسور «مجیب‌الرحمن»، مرحوم پروفیسور «محمد امین»، پروفیسور «عبدالسبحان» و دیگر بزرگان ادب فارسی کسب فیض نمود. وی علاوه بر عضویت فعال در «انجمن آسیایی» کلکته، «انجمن ایران» کلکته و «انجمن استادان زبان فارسی»، سال‌ها در گروه فارسی دانشگاه کلکته و دانشکده مولانا آزاد کلکته به تدریس و آموزش زبان و ادب فارسی به دانشجویان پرداخت.

مرکز تحقیقات فارسی رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در دهلی‌نو، به منظور نگهداشت میراث ادبی مشترک دو کشور ایران و هند و در راستای سیاست‌های حمایتی خود از آثار و پژوهش‌های محققین زبان فارسی و همچنین به منظور ارج نهادن به تلاش اندیشمندان هندی، اقدام به چاپ این ویژه‌نامه نموده است.

علی فولادی

رایزن فرهنگی و سرپرست مرکز تحقیقات فارسی

دهلی‌نو